

La constel·lació alternativa

Joan Gomis*

Els humans es van despertar de la Segona Guerra Mundial i aviat molts d'ells s'adonaren que entre les llums i ombres del panorama hi havia una gran zona tenebrosa: una enorme desigualtat entre uns pobles i uns altres. No era en rigor un fet nou, però abans restava molt sovint amagat darrera unes paraules: uns pobles eren les metròpolis i uns altres les colònies. No era natural, doncs, que els uns gaudissin de força riqueses i comoditats i els altres malvisquessin en la precarietat?

Però les grans paraules invocades en fer la guerra contra les potències totalitàries eren les de la Revolució Francesa: Llibertat, Igualtat, Fraternitat. No s'adeien gens amb un món dividit entre poderosos i miserables. A més, els colonitzadors havien portat moltes coses a les colònies, i ben variades: armes, temples, te a les cinc portat pel servei domèstic, vaixells que entraven al port, idiomes vinguts de lluny, màquines de cosir. També normes i doctrines. D'aquestes, se'n podien dir democràcia o drets humans. Però, encara que els drets humans eren una importació que no tenia curs legal en els pobles colonitzats, alguna cosa van deixar a les seves minories: la consciència que aquella doctrina calia aplicar-la també als seus pobles i reclamar als colonitzadors la independència política que els havien arrabassat.

Ben pocs anys després del final de la guerra el món havia canviat: llevat d'excepcions no restaven colònies i cada cop hi havia més nacions a l'ONU. Un francès mostrà l'enginy de la seva gent per crear expressions noves: la de Tercer Món ha estat criticada innombrables vegades, però s'imposà en el llenguatge habitual. El Tercer Món era l'Àfrica, Àsia, bona part de l'Amèrica Llatina, que havia estat colonitzada abans, i que havia accedit a una certa independència.

En realitat, el Tercer Món era fam, misèria, dictadures freqüents, escoles i hospitals escassos, esperança de vida ben curta, mortalitat infantil ben alta. Com podia passar això en un món amb tant riquesa i progrés,

* Joan Gomis és escriptor i dirigent d'entitats socials. Ha publicat una trentena de llibres, el darrer dels quals és «ONG, una nova manera de fer política». Ha fundat diverses federacions d'ONG i és president de Justícia i Pau.

Adreça professional: Pg. de Sant Gervasi, 58, àtic. 08022 Barcelona.

amb tanta democràcia política i tant socialisme als dos primers mons? Calia canviar tot allò, i hi havia força persones que ho deien sense hipocresia, amb tota sinceritat.

Però, qui havia de canviar-ho? Les Nacions Unides, la gran creació de la segona meitat dels segle xx? Les Nacions Unides se'n van preocupar, algunes de les seves grans agències hi treballaven, hi va haver dues dècades per al desenvolupament, el 1970 la seva Assemblea General recomanà a tots els països desenvolupats que dediquessin com a mínim el 0,7 % del seu producte interior brut a l'ajuda oficial al Tercer Món. En el llenguatge educat de l'ONU ja no es parlà de Tercer Món, països pobres o empobrits, països subdesenvolupats: allò *políticament correcte* fou parlar de països en vies de desenvolupament. Però aquestes vies sembla que mai no s'acaben.

No és que en cinquanta anys no s'hagi aconseguit res en aquesta gran qüestió. L'Informe sobre Desenvolupament Humà del PNUD per al 1999 deixa constància creïble de progressos. Des de 1965 la mortalitat infantil s'ha reduït a més de la meitat i l'esperança de vida ha augmentat en una dècada. Als països en desenvolupament, la matrícula combinada de primària i secundària s'ha duplicat amb escreix. La taxa d'alfabetització ha passat del 47 %, el 1970 al 72 %, el 1997. Són algunes dades i n'hi ha d'altres.

Però encara hi ha més dades que són fosques. Més d'una quarta part dels 4.500 milions de persones que viuen als països en desenvolupament no tenen una esperança de vida superior als 40 anys. 1.300 milions de persones viuen en pobresa absoluta, amb un ingrés inferior a 1 dòlar diari. I les diferències s'agreugen: si el 1960, el 20 % més ric de la població mundial tenia 30 vegades l'ingrés del 20 % més pobre, el 1997, la diferència havia augmentat a 74 vegades.

Responsables de la desigualtat creixent

Qui en són els responsables? Les Nacions Unides, tot i les seves limitacions evidents i greus, han fet moltes crides i moltes accions. Però qui mana al cap i a la fi a l'ONU són els estats que la formen. El 1980 es publicà un informe famós: «nord-sud, un programa per a la supervivència», que tenia suport de l'ONU i que és conegut com a Informe Brandt, pel polític socialdemòcrata alemany que va presidir la Comissió que elaborà l'informe. Era un treball seriós, ple de recomanacions encertades. D'altra banda, moderat, sense radicalismes que poguessin espantar. Però ha restat desaprofitat, amb un lloc a les lleixes de les biblioteques públiques i de les llibreries dels experts.

És veritat que en aquests cinquanta anys darrers hi ha hagut un sector col·laborador en la cooperació al desenvolupament que ha crescut fins i tot de manera espectacular. Això que en diem societat civil també participà en el colonialisme, al costat dels funcionaris i dels militars, i va estar representada sobretot per les missions de les esglésies cristianes. La seva tasca patí els defectes i errors del colonialisme, però treballar a peu d'obra pot ajudar a veure-hi més clar, i en aquest cas la reacció d'alguns missioners i missioneres va ser l'origen de diverses ONG de desenvolupament.

Ben cert que aviat aquestes ONG foren més plurals. Qui batejà les ONG amb aquest nom va fer la Carta de les Nacions Unides aprovada a San Francisco el 1945. Encertat o no el nom, les ONG han experimentat des d'aleshores una expansió que és un dels fets significatius de les darreres dècades. No pas totes les ONG es dediquen al desenvolupament, i hi ha diversitat dels seus àmbits de treball, encara que probablement les de desenvolupament són les més favorables a utilitzar aquesta sigla.

Ningú no sap quantes ONGD (Organització No Governamental pel Desenvolupament) hi ha avui al món, però són milers, grans, mitjanes o petites, internacionals, nacionals o locals. Penso que el balanç de la tasca que han fet i fan és positiu, encara que evidentment també tenen, com tot, les seves qüestions negatives. En qualsevol cas, han sensibilitzat l'opinió pública, han efectuat innombrables projectes de desenvolupament, han despertat vocacions i suscitat moltíssimes iniciatives, i han estat un factor important de pressió als governs, als quals força vegades els han fins i tot descobert el problema.

Però la notable mobilització que han significat les ONGD als països del nord i la col·laboració de les ONGD del sud no ha alterat substancialment el panorama. Perquè ha estat com si amb una mà el nord ajudés el sud i amb una altra rebés del sud allò que li ha donat i encara més. Les aportacions dels països del nord han estat lluny del famós 0,7, i des de fa més de vint anys sempre són els mateixos —Noruega, Suècia, Dinamarca i Països Baixos— aquells que compleixen o fins i tot superen la recomanació de l'ONU. Els altres arriben a vegades a fer promeses que resulten purament retòriques perquè el seu ajut fins i tot disminueix: si la mitjana de l'ajut dels membres del CAD arribà al 0,35 del PIB, després ha anat baixant fins al 0,20 %.

D'altra banda, factors de pes —deute extern, preus de matèries primeres i condicions de comerç, migració selectiva, proteccionisme tecnològic...— continuen jugant contra el sud i fan que en conjunt resulti la paradoxa o el sarcasme, que en realitat els països pobres ens ajuden als rics. La feina de les ONGD, sovint vistes amb reserves pels governs, i a vegades utilitzades com a tapabruits de l'explotació, o si més no de la indiferència dels poders del nord, no ha aconseguit invertir una situació veritablement escandalosa, com tampoc els altres ajuts de diversos sectors —administracions locals, universitats, darrerament fins i tot empreses que posen un ajut al Tercer Món en el seu compte de propaganda.

Les ONG, ben sovint mogudes per motivacions idealistes o solidàries, han estat útils. I penso que ho són. Però aquelles dades sobre la desigualtat creixent entre nord i sud són prou eloqüents. Cal tractar d'aprofundir en la recerca de responsables. I si bé responsables en podem trobar arreu, i també en aquest cas, la falla principal crec que ha estat en allò que va ser durant més d'un segle la gran eina de transformació social als països del nord: els partits polítics.

En l'organització de les democràcies occidentals, els partits van tenir el paper de transformadors cap a l'encarnació dels valors de la democràcia, dels drets humans o de la modernitat, diguem-ho com vulguem. Evidentment, fou un paper que no sempre van assumir tots els partits, i hi havia i encara hi ha els partits que s'anomenaven conservadors, la qual cosa no tradueix una gran voluntat transformadora. Però en conjunt, amb avenços i retrocessos, amb lluites continuades, l'eina del partit polític jugà el gran paper transformador, paper que s'exercia sobretot quan el partit assolía el lloc de govern.

Durant un bon mig segle uns altres partits, els comunistes, tingueren també un paper ben important a l'obra. Un paper ple d'ambigüitats, nefast per als milions de víctimes que causà amb la seva teoria i pràctica totalitàries a la Unió Soviètica i a les democràcies populars, però van tenir ben sovint un rol notable d'agulló de reformes als països capitalistes i d'esperança i impuls per a molts «damnats de la terra». La caiguda del Mur de Berlín significà la pràctica desaparició d'aquest factor, perquè si més no de moment la Xina està molt lluny.

Els poders econòmics i polítics del nord van restar pràcticament sols sobre l'escenari mundial. I el paper transformador que havien tingut durant molts decennis els partits amenaça en ser alguna cosa del passat. Potser sí que l'esquerra moderada, representada per les diverses versions de la socialdemocràcia, és adequada per als països del benestar, i tenen en ells una massa de votants que els porta sovint al govern, però la seva acció en el marc internacional és gairebé nul com a instància transformadora.

Els partits són com una sal que s'ha tornat insípida. És comprensible. Les societats del benestar, encara que es parli d'amenaques de retallades d'aquest, no constitueixen la circumstància ideal perquè hi floreixi la generositat, la solidaritat, l'afany continuat de reformes, una certa austeritat... I el benestar, o un benestar peculiar, és la pastanaga que els qui manen mouen davant el cap de l'ase multitudinari, bombardejat sense parar per la publicitat i els mitjans de comunicació. Es permet la recomanació cautelosa de l'ajut a algunes ONG i els donatius davant alguna de les periòdiques catàstrofes naturals que malmeten un dia un país del sud, un altre dia un altre. Aquests ajuts poden ser una modesta compensació d'ideals de revolució o de transformació, si no enterrats del tot si endormiscats i que venien del marxisme, de la il·lustració o de l'evangeli, o de qui sap quin somni utòpic.

És veritat que sovint els governs dels països del sud són corruptes, compren armes per mantenir la seva injustícia i no fan gairebé res de bo per sortir del pou. Però no cal oblidar mai que ben difícilment funcionarà democràticament cap país si no arriba a un cert grau de desenvolupament, a un cert equilibri econòmic i social de la seva gent. La democràcia en la seva versió occidental és una cosa de classes mitjanes. I difícilment un país del Tercer Món arribarà a aquest nivell sense ajuts externs dels països que poden donar-los, però que prefereixen fer-ho a tota la cadena de fabricació i venda d'armes cada cop més mortíferes i al manteniment d'enormes exèrcits, que ens han de defensar d'enemics ignorats.

Aparició d'una nova eina

Siguin quines siguin exactament les causes, els líders polítics del nord es mostren insensibles, mandrosos o inermes per transformar un món tan injust i que cada cop ho és més. Després de vint anys llargs de treballar en aquests camps, me n'han donat molts d'exemples. Els líders polítics prometen, fins i tot per escrit, que assoliran a data fixa fites tant enraonades i possibles com el 0,7 % del PIB d'ajut oficial al Tercer Món. Mai no ho aconsegueixen. Passa el temps, arriben altres circumstàncies, necessitats menys urgents però més ateses, i les promeses són oblidades. Si hi ha prou pressió, les promeses segurament seran renovades però tampoc no es compliran en el nou termini anunciat. És evident que ningú no diu que no vulgui fer més d'allò que fa el seu govern o el seu partit. Però tot segueix substancialment igual i les desigualtats creixen.

La meua conclusió personal és que aquestes persones i aquestes instàncies no volen canviar realment les coses. El món actual és així i ja els va bé, en el fons, que continuï sent-ho. Durant un moment, potser els bons sentiments, la consciència o la raó trauran el cap. Uns instants només i la riuada s'emportarà els propòsits inconcrets. Les prioritats dels poders econòmics i polítics del nord no són fer un món realment menys injust, disminuir veritablement diferències enormes i creixents entre uns països i uns altres. Res d'això. Els resultats ho demostren. Potser hi ha algunes excepcions personals en els partits, segurament hi ha dirigents als quals els agradaria fer alguna cosa més. Però els partits, aquella eina transformadora d'ahir, i els governs quan els assoleixen, on és? S'ha esmussat escandalosament? Ha desaparegut?

Si aquesta eina no hi és o no funciona, caldrà buscar-ne una altra. I això que dic del desenvolupament es podria dir, canviant poca cosa, de força altres grans temes, com el medi ambient o la construcció de la pau i d'un sistema de seguretat acceptable, que també es van arrossegant

sense avançar o a penes, en tots els quals hi ha bones estratègies, estudiades i debatudes, però que no són mai posades realment en pràctica. I segueixen els retards i les excuses, i no hi ha mai prou pressupost o no arriba mai el moment oportú, mentre altres problemes de solució menys urgent o simplement falsos problemes passen davant i reben atenció i cura, i tothom en parla amb energia i entusiasme.

En aquesta situació que continua i es podreix és natural que hi hagi qui pensi que caldria una nova eina transformadora que suplís governs, partits i institucions que resulten clamorosament inútils. Hi ha molta gent que, com sempre, voldria canviar les coses, abordar seriosament els problemes, millorar moltes realitats, gent que està insatisfeta, que pateix les conseqüències de les injustícies i de les irracionalitats, encara que sigui només o principalment en la seva consciència i els seus sentiments.

En realitat, ja fa força temps que aquesta situació existeix i es manifesta, que hi ha mil petits grups o entitats, o no tan petites, que es reuneixen, parlen, organitzen protestes i accions diverses. A tot el món passa això, i més encara als països del nord, on hi ha moltes més possibilitats de fer-ho. Hi ha associacions i grups que estan organitzats en xarxa. És el temps de les xarxes, xarxes ben diverses, d'objectius i mides diferents però amb semblant origen i finalitat, que arriben a resultats ben superiors als que assolirien sense l'organització en xarxa.

Algun dia caldrà estudiar-ho. Fins ara, però, tot aquest treball dispers té poc ressò als grans mitjans de comunicació, que l'ignora mentre dediquen espais grotescos a mil beneiteries. Són accions alternatives que no tenen altaveu, unes xarxes reals i emergents i amb poca audiència per part del sistema. Les xarxes es fan i es desfan, creixen i minven, rarament tenen mitjans econòmics considerables, i estan servides sovint per voluntariat i a l'enginy, la bona fe i la decisió de moltes persones que hi dediquen temps i energia.

Aquest món multiforme que existeix arreu o gairebé arreu va trobar finalment una ocasió de manifestar-se de manera sorollosa i tothom se'n va haver d'assabentar. Va ser a Seattle, del 30 de novembre al 3 de desembre de 1999, amb motiu de la reunió de l'Organització Mundial del Comerç. De manera inesperada, encara que havia existit una llarga preparació, hi va haver un explosió de protesta que concentrà molts grups diversos: sindicalistes, o les feministes, o els pacifistes, o els... Encara que els seus objectius específics eren diferents, es van unir tots en una mateixa reacció. I el resultat fou el fracàs de la reunió de la OMC, que no va poder presentar un document final consensuat.

Després hi va haver esdeveniments semblants a Washington, i a Davos, se'n preparen a Okinawa, a la reunió del G-8 i a Praga, a la reunió del Banc Mundial i dels Fons Monetari Internacional, i segur que n'hi haurà més. És un moviment de gent que està cansada de les arbitrietats del sistema i dels poderosos, de les seves dilacions i enganys davant les pe-

tions de reformes, de la supèrbia i de la sordesa a escoltar el crit de les evidències de les injustícies i de la realitat multitudinària de les víctimes. D'aquestes protestes que s'estenen, en dic constel·lació alternativa.

Constel·lació perquè és més que un moviment. O és un moviment de moviment, format per molta gent i moltes associacions i entitats diverses i disperses, però cada cop mútuament més properes. Una suma de moviments acostats o units per la seva disconformitat amb situacions creades i imposades pel sistema econòmic, per les grans transnacionals, per moltes institucions internacionals, pels governs i els partits, o pràcticament tots aquests. Les protestes i les propostes d'aquesta constel·lació són alternatives a les de les forces dominants al nord i en realitat a tot el món.

Aquesta constel·lació alternativa no va ser real només a Seattle i a altres llocs indicats. Entre nosaltres hi ha hagut diverses manifestacions que penso que corresponen a la mateixa realitat mundial. Un exemple ben destacat fou la consulta social sobre el deute extern del 12 de març del 2000 a Espanya, i sobretot a Catalunya. Va ser una iniciativa de la societat civil. Tenia només un precedent que serví de preparació i fou la campanya «Deute extern, deute etern?», que havien desenvolupat quatre entitats cristianes, que estava en la línia de la campanya internacional Jubileu 2000 i que tingué un ressò força ampli, puix recollí un milió de signatures. Però ni els partits, ni evidentment altres instàncies de poder hi van tenir cap paper. La consulta social, feta en coincidència amb les eleccions generals, fou obstaculitzada oficialment a molts indrets, a diversos llocs amb intervenció ben activa de la policia. Si els organitzadors de la consulta no tenien poder polític, encara en tenien menys econòmic, i tot el muntatge va ser fet amb voluntariat i amb donatius.

Va ser una organització també alternativa, que funcionà de manera admirable. Totes les previsions assenyades haurien pronosticat el seu fracàs. Però el resultat va ser mig milió de votants a Catalunya, on l'organització era millor i va ser més petita l'oposició oficial, i un milió de tot l'estat, pràcticament tots a favor de la condonació del deute. Un èxit indiscutible i rellevant. Alguns partits es van manifestar a darrera hora a favor de la consulta i alguns líders van anar a votar i a ser fotografiats. El triomf del 12 de març de 2000 va ser la constel·lació alternativa sobre tota mena de poders consolidats. I entre els qui van donar suport a la xarxa hi havia un panorama semblant al de Seattle: ONG, associacions ben diverses, parròquies, entitats de cooperació al desenvolupament, pacifistes, ecologistes i un llarg etcètera. Una constel·lació.

Una altra manifestació semblant, que no és un disbarat incloure en la constel·lació alternativa penso que fou l'oposició a la desfilada militar el maig de 2000 a Barcelona. Per una banda hi havia, amb tot el seu pes, l'estat, el Govern Central, l'Ajuntament de Barcelona, la immensa majoria dels mitjans de comunicació social, amatents a donar suport als poders econòmics i polítics. Per l'altra, una plataforma molt diversa de més de cent cinquanta entitats de tota mena. Evidentment, hi va haver dos eixos

dominants en la protesta: el pacifisme de bona tradició a Catalunya i el nacionalisme d'ampli espectre, lògicament oposat a la manifestació espanyolista. També ací la victòria va ser de David contra Goliat, i el festival per la pau al Parc de la Ciutadella, fet a cop de voluntariat i de molts petits donatius, va triomfar per golejada a la desfilada de les forces armades a Montjuïc.

Qui hauria pensat feia no gaire temps que aquestes manifestacions de la constel·lació alternativa aconseguirien, a una ciutat o una altra, o a Barcelona, victòries espectaculars de la societat civil? I potser més significatius que els triomfs sigui encara que hi hagi una amplíssima disconformitat activa contra una sèrie de realitats fruit dels poders dominants en els països de l'economia anomenada de lliure mercat, i que la protesta ha vingut en tots els casos de múltiples bandes.

També cal destacar que sovint les protestes procedeixen de sectors no directament perjudicats materialment per les mesures o la política que suscita la seva oposició. Tot, les motivacions, la diversitat dels grups que protesten, el seu àmbit internacional, les dimensions ètiques, les xarxes informàtiques de les quals es serveixen, donen caràcters de novetat a l'onada, sembla que creixent, de la constel·lació alternativa.

Caldrà, ara, dir d'una banda alguna cosa sobre el seu possible futur, i tornar, de l'altra, al punt de partida, la cooperació al desenvolupament.

Incògnites del futur

Gairebé sempre el futur no permet altra cosa que previsions i suposicions prudentes. No és possible saber si seguiran, i quant de temps, les manifestacions de la constel·lació alternativa, i si aquesta arribarà a constituir una veritable eina transformadora que pugui tenir influència real i fins i tot substituir antigues eines esmussades o inútils.

No es preveuen canvis importants de polítiques per part de les grans potències. Tampoc canvis semblants d'un poder avui enorme i creixent, les transnacionals. Unes i altres no es pot dir pas que estiguin veritablement preocupades per l'eradicació de la pobresa, el respecte dels drets humans, la conservació del medi ambient, el desarmament i el dividend de la pau o altres grans causes que, si fossin ateses, significarien progressos substancials per a la humanitat del segle XXI.

Sense pressions continuades i eficaces d'alguna eina de transformació, les coses seguiran previsiblement igual, i més aviat empitjoraran per a les multituds de víctimes: les desigualtats nord-sud continuaran creixent, els

països que no respecten els drets humans no milloraran en aquest aspecte, el medi ambient continuarà degradant-se, els conflictes violents seguiran i es podrien repetir a altres terres les catàstrofes de Rwanda o Kosovo, la migració econòmica seguirà obligant molta gent a abandonar les seves terres i a cercar un acolliment problemàtic a fora sense trobar mitjans per contribuir a formar comunitats multiculturals estables.

Ho repeteixo: hi ha avui estratègies i recursos per millorar tots aquests camps. La humanitat disposa, cara al nou mil·lenni, d'immenses possibilitats de progrés que aplica a camps diversos. Però allò que no hi ha és voluntat de canvi quan les tasques a fer no coincideixen amb els interessos dels grans poders. Les causes de la protesta és possible, probable o segur que continuaran. No se sap, en canvi, si aquestes protestes continuaran, agafaran encara més empena i força o disminuiran. No sabem si seran de cicle llarg o no. No sabem si protestes poderoses però disperses, amb Internet però sense diners, es mantindran o acusaran una baixa notable. Mai no se sap què pensaran les noves generacions que contínuament van apareixent.

Hi pot haver dubtes que una constel·lació alternativa es mantingui molt de temps i assoleixi resultats que obliguin a canvis. Tampoc no és pas impossible que això passi. Tampoc no cal descartar del tot que la constel·lació alternativa deixi rastre a la ciutadania de molts països i que ho faci també a alguns partits que es renovin, ni que aparegui una nova onada de partits polítics que comparteixin i assumeixin moltes d'aquestes reivindicacions ciutadanes. En el futur tot és possible.

Pel que fa a la lluita contra les diferències nord-sud i la cooperació al desenvolupament, si el món estigués prou regit per la raó, aquest seria el primer objectiu al qual les Nacions Unides, les grans potències, els altres països, els partits polítics i la societat civil s'haurien de plantejar i enfrontar. Hi ha dades per donar i per vendre, unes encara més esgarrifoses i eloqüents que altres, sobre les desigualtats nord-sud. A les que esmenta en començar aquest treball se'n pot afegir una altra i així evitar la repetició: avui dia, la meitat de la població mundial viu amb dos dòlars diaris.

La raó, per no parlar d'una ètica elemental, demanaria agafar per les banyes aquest problema i fer tot allò que és possible, que és moltíssim, per posar-lo efectivament en vies de solució. Un món tan irracional com el d'avui dia demana racionalitat. Les ètiques teòricament acceptades i defensades a les grans cultures reclamen una acció enèrgica i continuada en aquest camp prioritari. Dictaminar que se seguirà aquest camí, o bé que es continuarà per la via oposada, o que hi haurà una lluita perpètua entre les dues opcions, sense que la victòria sigui per a cap de les dues és un dictamen massa arriscat de fer.

Penso que el camí de la constel·lació alternativa ofereix unes possibilitats més grans o més petites, però positives i reals, de ser o d'ajudar a ser una eina de pressió transformadora, que avui dia manca i que la història

mostra que és necessària per assolir progressos notables. Avui dia manca des del reflux de la majoria de partits i d'institucions de govern. Per tant, la meua conclusió per a qui la vulgui és que cal jugar a fons a favor de la constel·lació alternativa que ha anat apareixent els darrers temps davant una situació insostenible materialment per una majoria de la població actual. I que hauria de ser èticament insostenible per a la minoria per a la qual no ho és materialment. Situació en la qual suposo que ens trobem tots nosaltres.

Paraules clau

Tercer Món

Desenvolupament

Cooperació per al desenvolupament

Organitzacions No Governamentals

Moviments socials

Canvi social

Abstracts

En los últimos cincuenta años ha aumentado la sensibilización sobre la injusticia de las relaciones Norte-Sur. Pero, sobre todo, por falta de políticas adecuadas de las instituciones del Norte, las desigualdades aumentan. Frente a la ineficacia de los partidos políticos como instrumento transformador de estas situaciones, se dibuja una ola de contestación —movimientos sociales, ONGs, etc.—. Un ejemplo fue Seattle, y en nuestro país, la consulta sobre la deuda externa. ¿Conseguirá esta constelación alternativa, numerosa pero dispersa, ser un nuevo instrumento transformador?

Au cours des cinquante dernières années, la sensibilisation quant à l'injustice des relations Nord-Sud a augmenté. Mais, surtout par manque de politiques adéquates des institutions du Nord, les inégalités continuent à augmenter. Face à l'inefficacité des partis politiques en tant qu'instrument de transformation de ces situations, une vague de contestation se forme peu à peu — mouvements sociaux, ONG, etc.—. Un exemple fut celui de Seattle et dans notre pays, la consultation sur la dette extérieure. Cette constellation alternative, nombreuse mais diverse, réussira-t-elle à être un nouvel instrument de transformation?

In the last 50 years, sensitivity to the injustice in North-South relations has increased. However, inequalities have increased, due above all to the lack of appropriate policies in the North's organisations. As a result of the inability of political parties to change this situation, a wave of answers —social movements, NGOs, etc.— has appeared. One example was Seattle, and in Spain, the referendum on external debt. Will this alternative current, numerous but diverse, become a new instrument for change?